

ORIJINAL MAKALE / ORIGINAL ARTICLE

Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi / BAUN Sağ Bil Derg
Balıkesir Health Sciences Journal / BAUN Health Sci J
ISSN: 2146-9601 - e ISSN: 2147-2238
Doi: <https://doi.org/10.53424/balikesirsbd.1069474>

Çocuk Sahibi Olmayı Planlayan Kadınların Doğurganlık Niyetleri, Doğum ve COVID-19 Korkuları Arasındaki İlişki

Gonca BURAN¹ Seyhan ÇANKAYA²

¹ Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD
² Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü

Geliş Tarihi / Received: 07.02.2022, Kabul Tarihi / Accepted: 18.01.2023

ÖZ

Amaç: Bu araştırmada; gelecekte çocuk sahibi olmayı planlayan üreme çağındaki genç kadınların, pandemi sürecinde doğuma ilişkin izlenimleri, doğurganlık niyetleri, gebelik öncesi doğum korkuları ile COVID 19 korkusu arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlandı. **Gereç ve Yöntem:** Tanımlayıcı ve kesitsel türdeki bu araştırmanın örneklemini doğurganlık çağındaki olan 302 kadın oluşturdu. Araştırmanın etik kurul onayı alındı. Veriler çevirim içi sosyal ağlar aracılığı ile COVID-19 Korkusu Ölçeği ve Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği (KGÖ-DKÖ) kullanılarak toplandı. Verilerin değerlendirilmesi tanımlayıcı istatistikler, independent samples t test ve Spearman korelasyon analiziyle yapıldı. **Bulgular:** Kadınların yaş ortalaması 22.68±3.54'tür, sahip olmak istedikleri çocuk sayısı ortalamasının ise 1.98±0.96'dır ve %83.1'i pandemi döneminde çocuk doğurma niyetinde değildir. Kadınlar pandemi süresince doğurganlık niyetinin erteleme nedenleri olarak; COVID-19 korkusunu(%71.5), gebelik sayısını(%81.5), maddi kaygılarını(%91.1), pandeminin devam etmesini(%67.9), koronavirüs hastalığı geçirmesi nedeniyle ilaç kullanmasını(%73.8), COVID-19 aşısı olmasını(%41.4'ü) göstermiştir. Pandeminin devam etmesi nedeni ile doğurganlık niyetinin ertelenmesi gerektiğini bildiren kadınların(18.10±6.31) ve gerekmediğini bildiren kadınların(16.27±5.58) COVID-19 korkusu ölçek puan ortalamaları arasındaki fark anlamlıydı(t=2.347, p=0.020). COVID-19 Korkusu Ölçeği ve KÖ-KGÖDK arasında pozitif yönlü orta düzeyde ilişki olduğunu gösterdi (r=.339, p<0.001). **Sonuç:** Kadınların pandemi sürecinde doğurganlık niyetleri, COVID-19 Korkuları ve doğum öncesi doğum korkularının ilişkili olduğu belirlendi.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Doğum Korkusu, Doğurganlık Niyeti, Gebelik Öncesi, Kadın, Pandemi

The Relationship Between Fertility Intentions, Childbirth and COVID-19 Fears of Women Planning to Have Children

ABSTRACT

Objective: In this study, it was aimed to determine the relationship between the impressions of young women of reproductive age who plan to have children in the future, their fertility intentions, their fear of birth before pregnancy and the fear of COVID 19. **Material and Methods:** The sample of this descriptive and cross-sectional study consisted of 302 women of childbearing age. Ethics committee approval was obtained before the study. Data were collected via online social networks using the COVID-19 Fear Scale and the Women Childbirth Fear–Prior to Pregnancy (WCF-PPS). Evaluation of the data was done with descriptive statistics, independent samples t-test, and Spearman correlation analysis. **Results:** The mean age of the women was 22.68±3.54, and the average number of children they would like to have is 1.98±0.96 and 83.1% of them do not intend to have a child during the pandemic. Women as reasons for delaying fertility intention during the pandemic; Fear of COVID-19(71.5%), the number of pregnancies (81.5%), financial concerns (91.1%), the continuation of the pandemic (67.9%), using medication due to coronavirus disease (73.8%), getting COVID-19 vaccine (41.4%) showed. The difference between the mean score of the fear of COVID-19 scale of the women (18.10±6.31) who stated that the fertility intention should be postponed due to the ongoing pandemic and the women (16.27±5.58) who stated that it was not necessary was significant (t=2.347, p=0.020). It showed a moderately positive correlation between the COVID-19 Fear Scale and the WCF-PPS (r=.339, p<0.001). **Conclusion:** It was determined that women's fertility intentions, fears of COVID-19, and fears of childbirth prior to pregnancy were related during the pandemic process.

Keywords: COVID-19, Fear of Childbirth, Fertility Intent, Prior to Pregnancy, Women, Pandemic

Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Gonca BURAN, Bursa Uludağ Üniversitesi, Merkez Kampüs, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Doğum Kadın Hastalıkları Hemşireliği AD, Bursa, Türkiye.

E-mail: goncaburan@gmail.com, gburan@uludag.edu.tr

Bu makaleye atıf yapmak için / Cite this article: Buran, G. & Çankaya, S. (2023). The relationship between fertility intentions, childbirth and COVID-19 fears of women planning to have children. *BAUN Health Sci J*, 12(2), 372-379.

<https://doi.org/10.53424/balikesirsbd.1069474>

BAUN Health Sci J, OPEN ACCESS <https://dergipark.org.tr/tr/pub/balikesirsbd>
This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License

GİRİŞ

Aralık 2019'da, Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan yeni Koronavirüs Hastalığı-19 (COVID-19), Dünya Sağlık Örgütü tarafından 2020 yılı Mart ayında tüm dünyayı tehdit eden "Küresel Pandemi" olarak ilan edilmiştir (Seymen, 2020; Jing ve ark., 2020). Pandeminin başlangıcından günümüze kadar dünyada 5.369.158 kişi yaşamını yitirmiştir (Worldometers, 2021). COVID-19 virüsü mutasyona uğradığından, salgın tüm dünya ülkelerinde etkisini devam ettirmektedir. DSÖ 16 Aralık 2021 tarihinde, Omicron varyantının, DSÖ bölgesinin 89 ülkesinde tanımlanarak hızla yayıldığını bildirmiştir (WHO, 2021). İki yıldan daha fazla süreden tüm ciddiyeti ile insan yaşamını tehdit etmeye devam eden COVID-19 pandemisi, korku ve stres yaratan kriz haline gelmiştir. Daha önce yapılan çalışmalar; bu kriz durumunun kadınların günlük yaşam alışkanlıklarını değiştirmekle birlikte korku ve stres düzeylerinin artışı da tetiklediğini göstermiştir (Harper ve ark, 2020; Taylor ve ark, 2020).

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNFPA), son zamanların en büyük küresel sağlık sorunu olan COVID-19 pandemisinin özellikle "kırılgan nüfus" olarak tanımlanan grupları etkilediğinin altını çizerek, pandeminin üreme sağlığını, haklarını ve üreme sağlığı hizmetlerine kesintisiz erişimi olumsuz etkilediğini belirtmektedir. Pandemi sürecinde Avrupa Birliği (AB) ülkelerinin toplam doğurganlık hızlarında (1.56) düşüş olduğu belirlenmiştir. Pandemi öncesi (2018 yılında) en yüksek toplam doğurganlık hızına sahip olan 1,88 çocuk ile Fransa, en düşük toplam doğurganlık hızına sahip olan ülkenin ise 1.23 çocuk ile Malta iken, pandemi sonrası Fransa'nın doğurganlık hızı 1.86'ya, Malta'nın doğurganlık hızı ise 1.14'e düşmüştür (Eurostat statistic, 2021).

Türkiye İstatistik Kurumu (TUIK) 2019 ve 2021 doğum istatistikleri dikkate alınarak kadınların doğurganlık hızı karşılaştırıldığında; veriler kadınların doğurganlık hızındaki düşüşün pandemi öncesine göre çok daha fazla olduğu göstermiştir (Türkiye İstatistik Kurumu (TUIK), 2019; TUIK, 2021). Toplam doğurganlık hızı, 2017 yılında 2.07 çocuk, 2018 yılında 1.99 çocuğa, 2020 yılında ise 1.76 çocuk olarak gerçekleşmiştir. Bu durum, doğurganlığın nüfusun yenilenme düzeyi olan 2.10'un altında kaldığını göstermiştir (TUIK, 2019; TUIK, 2021). Yıllar içerisindeki doğurganlık hızındaki düşüş ve doğurganlığın nüfusun yenilenme düzeyinin yetersizliği, ülkemizdeki kadınların üreme niyetinde azalmayı işaret etmektedir.

Doğurganlık niyeti, çift ya da bireyin çocuk sahibi olma isteği ve doğurganlık arzusunu ifade eder (Lau ve ark., 2018). Doğurganlık niyeti, sosyal, ekonomik ve psikolojik değişkenleri doğurganlıkla ilişkilendirir ve bu nedenle hem bireylerin özelliklerine (yaş, medeni durum, parite, eğitim düzeyi, ilişki ağları ve ekonomik durum) hem de ülkenin siyasi ve ekonomik iklimi ve refah sistemine bağlıdır (Morrissey, 2017; Lau ve ark., 2018). Yıllar içerisindeki doğurganlık hızındaki düşüş ve doğurganlığın nüfusun yenilenme düzeyindeki yetersizlik göz önünde bulundurulduğunda, doğurganlık

niyetini etkileyen tüm faktörlerin belirlenmesi gerekli önlemlerin alınması açısından önemlidir. Literatürde yer alan doğurganlık niyetine ilişkin daha yapılan çalışmalar incelendiğinde; İran'da eşlerin yakın ilişkileri ve doğurganlık niyetleri (Erfani & Jahanbakhsh, 2021), Brezilya'da Zika Salgını sırasında kadınların üreme davranışları (Marteleto ve ark., 2017), İtalya'da ise COVID-19'un, pandemik yaşam tarzı değişikliğinin üreme çağındaki çiftler ve ebeveynlik istekleri üzerindeki etkileri araştırılmıştır (Micelli ve ark., 2020). COVID-19 korkusu ve doğum korkusunun doğurganlık niyeti ile ilişkisini inceleyen çalışmaya ulaşılamamıştır.

Doğum korkusu sadece gebelik ve doğumda hissedilen korku değildir. Doğum korkusunun, gebelikte, travaya ilişkin her türlü anksiyete çeşidi olarak tanımlanabilir (Waldenström ve ark., 2006; Richens ve ark., 2018). Kültürel farklılıklar olmakla birlikte, kadınların doğum korkusunun küresel olarak yaygındır (Richens ve ark, 2018). Doğum korkusu gebeliği hiç deneyimlemeyen genç kadınlarda da önceden anlatılan doğum hikâyeleri, medya ve farklı durumların etkisi ile gelişebilmektedir. Gebelik öncesinde doğum korkusunun değerlendirilmesi ve korkunun oluşumuna neden olan, ancak değiştirilebilir ve düzeltilebilir olan bu faktörlerin erken tespit edilmesi önemlidir (Stoll ve ark., 2016). Bu nedenle COVID-19 pandemisinin doğurganlık niyeti ve doğum korkuları üzerindeki etkilerinin daha geniş bir anlamda değerlendirilmesi, kısa, orta ve uzun vadeli sonuçları üzerinde çalışmalar yapılması gerekmektedir (Baral ve ark., 2020).

Kesitsel nitelikte olan bu çalışmada; gelecekte çocuk sahibi olmayı planlayan üreme çağındaki genç kadınların, pandemi sürecinde doğuma ilişkin izlenimleri, doğurganlık niyetleri, gebelik öncesi doğum korkuları ile COVID 19 korkusu arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın tipi, yeri ve zamanı

Araştırma kesitsel nitelikte olan bu çalışma Facebook, Instagram, WhatsApp gibi sosyal ağ üzerinden çevrim içi soru formu paylaşarak gönüllülük ilkesine bağlı olarak gerçekleştirildi.

Araştırmanın evreni ve örnekleme

Çalışmanın örneklem büyüklüğü Bakıoğlu ve ark. (2020)'nin yaptığı çalışmada COVID-19 korku puan ortalaması temel alınarak (Ort:19.44 SS: 6.07) hesaplandı. G* Power 3.1.9.2 programında 23 ile 1 birimlik fark, %80 güç, 0.05'lik hata payı ve 0.16 etki büyüklüğü göz önünde bulundurularak hesaplandı ve örnekleme 292 kadının alınması gerektiği belirlendi.

Çalışmanın dahil edilme kriterleri; 18-40 yaş arasında kadın olma, Türkçe okuyabilme ve anlayabilme, gelecekte çocuk sahibi olmayı isteme ve çalışmaya katılmak için gönüllü olmaktır. Dışlama kriterleri ise; gebe olmak, çocuk doğurmasına engel olacak (cerrahi menopoz, infertilite) soruna sahip olmak ve soruların yanıtının yarıda kesmek ya da eksik doldurmaktır.

Veri toplama

Veriler literatür doğrultusunda hazırlanan 6 sosyodemografik ve 4 doğurganlık niyeti sorgulayan toplam 10 sorudan oluşan tanıtıcı bilgi formu (Stoll ve ark., 2016; Thomson et al., 2017; Taşkın, 2020; Micelli ve ark., 2020), Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği (Stoll ve ark., 2016; Uçar ve Taşhan, 2018) ve Covid-19 korkusu ölçeği (Ahorsu ve ark., 2020; Bakioglu ve ark., 2020) ile toplanmıştır.

Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği: Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği 2016 yılında Stoll ve ark., tarafından genç kadın ve erkeklerin gebelik öncesi doğum korkusunu değerlendirmek için geliştirilmiştir. Ölçek, doğum ağrısı, kontrol kaybı, doğum ağrısı ve doğumla baş edememe, komplikasyonlar ve geri dönüşümü olmayan fiziksel hasarlar adı altında genç kadın ve erkeklerde doğum korkusuna en çok neden olan 5 boyutu içermektedir. On maddeden oluşan ölçüm aracında her bir madde 1'den 6'ya kadar puanlanan altılı likert tiptedir. Ölçekte; "kesinlikle katılmıyorum (1)", "katılmıyorum (2)", "kısmen katılmıyorum (3)", "kısmen katılıyorum (4)", "katılıyorum (5)", "kesinlikle katılıyorum (6)" şeklinde puanlanır. Ölçüm aracından alınabilecek minimum puan 10, maksimum puan ise 60'dır. Ölçekten alınacak puanın yüksek olması yüksek düzeyde korkuyu ifade etmektedir. Ölçeğin Cronbach's alfa değeri 0.86 olarak bildirilmiştir (Stoll ve ark., 2016). Ölçeğin ülkemizde geçerlik ve güvenilirliği 2018 yılında Uçar ve Taşhan tarafından 543 kadın ve 557 erkek (toplam 1100) üniversite öğrencisi ile yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe versiyonu kadın ve erkek formu olarak iki bölüme ayrılmış, kadın cinsiyet için 10 maddeli ve 6'lı likert tipinde oluşturulmuş Kadın Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği (KGÖ-DKÖ) ve erkek cinsiyet için 10 maddeli 26 ve 6'lı likert tipinde oluşturulmuş Erkek Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği (EGÖDKÖ) olarak kullanıma sunulmuştur. Ölçeğin kadın ve erkek formu aynı soruları içermekle birlikte, erkek formundaki maddelerde "eş" ifadesi yer almaktadır. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında Cronbach's alfa iç tutarlılık katsayıları KGÖ-DKÖ için 0.89, EGÖ-DKÖ için 0.84 olarak bildirilmiş olup, bu çalışmada KGÖ-DKÖ için Cronbach's alfa değeri 0.89, EGÖ-DKÖ için 0.85 olarak hesaplanmıştır.

Covid-19 korkusu ölçeği: Ölçek tek boyutlu ve 7 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçeğin tüm maddelerinden alınan toplam puan bireyin yaşadığı Koronavirüs (Covid-19) korkusu düzeyini yansıtmaktadır. Ölçekten alınabilecek

puanlar 7 ile 35 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan yüksek puan yüksek düzeyde Koronavirüs korkusu yaşamak anlamına gelmektedir. Cronbach Alpha .82 olarak hesaplanmıştır (Ahorsu ve ark., 2020; Bakioglu ve ark., 2020).

Verilerin değerlendirilmesi

Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS 20.0 (SPSS Inc., Chicago, IL, USA) paket programı ile analiz edilmiştir. Yapılan normallik analizinde tüm ölçeklerin Skewness ve Kurtosis değerleri -1.50 ve +1.50 arasında olduğu için parametrik testlerden independent samples t tests yapılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler için sayı, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma (SS) kullanıldı. Ortalama farklar, üç ortalama arasındaki farkın anlamlılık testi için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve iki ortalama arasındaki farkın anlamlılık testi ise independent sample t-test ile hesaplanmıştır. İki sürekli değişken arasındaki ilişki Pearson korelasyon analizi ile değerlendirildi. Diğer anlamlı çıkan tüm değişkenler regresyon analizine dâhil edilmiştir. İstatistiksel değerlendirmede anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır.

Araştırmanın etik yönü

Bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurul'undan etik onay (Karar no: 2021-11) alındı. Çalışmaya katılımcılara, araştırma ile ilgili açıklama yapılarak bilgilendirilmiş onamları alındı. Tüm katılımcılara, istedikleri zaman herhangi bir sebep belirtmeksizin çalışmadan ayrılacakları, katılımlarının tamamen gönüllülük esasına dayalı olduğu bilgisi verildi. Onam veren katılımcılar sorulara yanıt vermeye devam edebildi Bu çalışma Helsinki Bildirgesi ilkelerine uygun olarak yürütüldü.

BULGULAR

Elde edilen bulgulara göre kadınların yaş ortalaması 22.68 ± 3.54 'tür. Medeni durumları incelendiğinde %79.1'i bekârdır, %83.1'i üniversite mezunudur, %95.7'sinin sosyal güvencesi vardır ve %66.6'sının geliri giderine eşittir. COVID-19 aşısı olma durumu incelendiğinde bulgular kadınların %93.7'sinin aşı olduğunu gösterdi. Kadınların % 83.1'i pandemi döneminde çocuk doğurma niyetine hayır yanıtını verdi. Bu kadınların yaşamı boyunca sahip olmak istedikleri çocuk sayısı ortalamasının ise 1.98 ± 0.96 olduğu belirlendi. Çalışmaya katılan genç kadınların, sosyodemografik özelliklerinin dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Kadınların tanımlayıcı bilgileri.

	n	%	Ortalama	SS*
Age	301	100	22.68	3.54
İstenilen çocuk sayısı	301	100	1.98	0.96
Medeni Durum				
Evli	63	29.9		
Bekar	239	79.1		

SS=Standart sapma

Tablo 1 (Devam). Kadınların tanımlayıcı bilgileri.

	n	%	Ortalama	SS*
Eğitim düzeyi				
Lise	35	11.6		
Üniversite	232	83.1		
Lisansüstü	16	5.3		
Sosyal Güvence				
Var	289	95.7		
Yok	13	4.3		
Çalışma Durumu				
Evet	98	32.5		
Hayır	204	67.5		
Gelir Durumu				
Gelir giderden az	71	23.5		
Gelir gidere eşit	201	66.6		
Gelir giderden fazla	30	9.9		
Covid-19 aşısı				
Olan	218	93.7		
Olmayan	19	6.3		
Pandemi döneminde çocuk doğurma niyeti				
Evet	51	16.9		
Hayır	251	83.1		

SS=Standart sapma

Pandemi sürecinde kadınların doğurganlık niyetini etkileyen durumları ilişkin bulgular Tablo 2 de yer almaktadır. Kadınların %71.5'i COVID-19 korkusunu, %86.8'i gebelik yaşını, %81.5'i gebelik sayısını, %91.1 maddi kaygıları, %67.9'u pandeminin devam etmesini, %73.8'i koronavirüs hastalığı geçirmesi nedeniyle ilaç kullanmasını, % 41.4'ü COVID-19 aşısı olmasını, pandemi süresince doğurganlık niyetinin erteleme nedenleri olarak bildirmiştir (Tablo 2). Bu kadınların %60.3'üne göre pandemi bitinceye kadar bebek doğurmayı ertelemeyi gerekir yanıtını vermişlerdir. Elde edilen bulgulara göre doğurma niyetini erteleme durumlarına verilen yanıtlar sıralandığında; ilk sırada (kadınların %91.1'i) "pandemi sürecinde maddi kaygılar nedeni ile doğurganlık niyetinin ertelenmelidir" yanıtı yer almıştır. Maddi kaygılar nedeni ile doğurganlık niyetini ertelenmelidir (17.82±6.37) ya da ertelenmemelidir (16.81±6.23) yanıtı veren kadınların COVID-19 korkusu ölçek puan ortalamaları arasında anlamlı fark yoktu (t=1.776, p= 0.077).

Ancak maddi kaygıları olan kadınlarla (35.27±27.77), olmayan kadınların (27.77±10.52) gebelik öncesi doğum korkusu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu belirlendi (t=3.047, p= 0.003). Pandeminin devam etmesi nedeni ile doğurganlık niyetinin ertelenmesi gerektiğini bildiren kadınların (18.10±6.31) ve gerekmediğini (16.27±5.58) bildiren kadınların COVID-19 korkusu ölçek puan ortalamaları arasındaki fark anlamlıydı (t= 2.347, p=0.020). Aynı zamanda bu kadınların gebelik öncesi doğum korkusu puan ortalamaları arasında da istatistiksel olarak anlamlı fark belirlendi (t= 3.047, p= 0.016). Çalışmada kadınların pandemi sürecinde doğurganlık niyetinin ertelenme nedenleri ve bu yanıtları veren genç kadınların COVID-19 korku puan ortalamaları ve KGÖ-DKÖ puan ortalamalarının dağılımları Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Pandemi sürecinde kadınların doğurganlık niyetini etkileyen durumlar.

Doğurma niyetini erteleme durumları	COVID-19 Korkusu		DÖDKÖ					
	n	%	(\bar{X} ±SD)	t	p	(\bar{X} ±SD)	t	p
Doğum korkusu								
Evet	208	68	17.07±6.48	0.428	0.275	37.64±12.96	5.379	0.000
Hayır	94	31	17.08±6.06			29.24±11.66		
COVID-19 korkusu								
Evet	216	71.5	18.07±6.4	2.437	0.015	36.69±12.99	3.547	0.000
Hayır	86	28.5	16.11±6.02			30.86±12.65		

Tablo 2 (Devam). Pandemi sürecinde kadınların doğurganlık niyetini etkileyen durumlar.

Doğurma niyetini erteleme durumları			COVID-19 Korkusu			DÖDKÖ		
	n	%	($\bar{X}\pm SD$)	t	p	($\bar{X}\pm SD$)	t	p
Gebelik yaşı								
Evet	262	86.8	17.59±6.47	.551	0.584	35.60±13.01	1.937	0.054
Hayır	40	13.2	17.00±5.50			31.3±12.73		
Gebelik sayısı								
Evet	246	81.5	17.82±6.31	1.776	0.077	36.53±12.89	4.272	0.000
Hayır	56	18.5	16.16±6.38			28.44±12.25		
Maddi kaygılar								
Evet	275	91.1	17.82±6.37	0.601	0.548	35.27±27.77	3.047	0.003
Hayır	27	8.9	16.81±6.23			27.77±10.52		
Pandeminin devam etmesi								
Evet	205	67.9	18.10±6.31	2.347	0.020	36.28±12.91	2.421	0.016
Hayır	97	32.1	16.27±5.58			32.39±13.29		
COVID-19 aşısı olmak								
Evet	125	41.4	18.62±6.48	2.550	0.011	36.04±18.89	1.119	0.264
Hayır	177	58.6	16.74±6.15			34.33±12.58		
Koronavirüs hastalığı geçirmek								
Evet	148	49	18.52±6.47	2.720	0.007	36.32±13.75	1.679	0.094
Hayır	154	51	16.55±6.09			33.79±12.44		
Koronavirüs hastalığı nedeniyle ilaç kullanmak								
Evet	223	73.8	18.04±6.56	2.427	0.016	35.92±12.87	1.998	0.048
Hayır	79	26.2	16.03±5.49			32.51±13.65		
Pandemi bitinceye kadar bebek doğurmayı ertelemelidir								
Evet	1821	60.33	19.27±7.10	4.002	0.000	37.20±13.81	2.353	0.019
Hayır	20	9.7	16.35±5.52			33.59±12.51		
Eğitim süreci /iş yaşamı/kariyer								
Evet	265	87.7	19.82±6.31	0.334	0.739	35.65±13.04	2.207	0.028
Hayır	37	12.3	16.35±5.52			30.59±13.20		

COVID-19 Korkusu Ölçeği ve Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği arasındaki pearson korelasyon analizi sonuçları Tablo 3'te yer almaktadır. COVID-19 Korkusu Ölçeği ile Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği arasındaki Pearson korelasyon katsayısı $r=0.339$ olarak bulunmuştur. Pearson korelasyon analiz sonucuna göre, COVID-19 Korkusu Ölçeği ve Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği arasında pozitif yönlü orta düzeyde ilişki olduğunu göstermiştir ($r=0.339$, $p<0.001$).

Tablo 3. COVID-19 Korkusu Ölçeği ve Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği arasındaki pearson korelasyon analizi sonuçları.

Pearson Korelasyon	Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği
COVID-19 Korkusu	0.339**

* $p<0.001$

TARTIŞMA

Gelecekte çocuk sahibi olmayı planlayan üreme çağındaki genç kadınların, doğurganlık niyetleri, COVID-19 korkusu ve gebelik öncesi doğum korkuları arasındaki ilişkiyi belirlemek için gerçekleştirilen bu çalışmada kadınların sahip olmayı planladıkları çocuk oranı, ülkemizin doğurganlık oranını bildiren çalışma sonucuna benzer niteliktedir. Pandemi sürecinin başlangıcından bu yana dünya ülkelerin doğurganlık oranları incelendiğinde istatistiksel veriler oranların düşüş eğiliminde olduğunu göstermiştir (Eurostat statistic, 2021). Türkiye'de doğurganlık oranı 2018 yılında 1.99 çocuk olarak gerçekleşirken, pandemi sürecinde 1.76 çocuk şeklinde gerçekleşmiştir (TUIK, 2019; TUIK, 2021). Türkiye ve Dünya ülkelerine ait bu veriler doğum gerçekleştiren kadınlara ait olmakla birlikte, bu çalışmaya katılan doğurganlık çağında olan genç kadınların bildirdikleri doğurganlık oranlarına

benzer bulunmuştur ve doğurganlığın nüfusun yenilenme düzeyi olan 2.10'un altındadır.

Araştırma sonuçlarına göre kadınlar pandemi süresince doğurganlık niyetinin erteleme nedenleri olarak; birinci sırada maddi sıkıntıların artması olarak bildirirken, COVID-19 korkusunu, gebelik sayısını, maddi kaygılar, iş çalışma kariyer sorunları, pandeminin devam etmesini, korona virüs hastalığı geçirmesi nedeniyle ilaç kullanımı, COVID-19 aşısı olmayı göstermiştir. Literatürde yer alan birçok çalışmada pandemi sürecinde kadınların maddi kaygılarının ve yükünün ciddi şekilde arttığını bildirmektedir (McLaren ve ark., 2020; Demir ve ark., 2021). Benzer şekilde daha önce yapılan çalışmada kadınlar pandemi sürecinde iş kariyer ve maddi kaygılar nedeni ile doğurganlık niyeti ertelendiği sonucuna ulaşılmıştır (Sienicka ve ark., 2021). Sienicka ve ark. (2021) çalışmasında pandemi sürecinin kadınların üreme niyetlerini etkilediğini, üreme planlarını değiştirenlerin yarısından fazlasının (%51.9) gelirlerini kaybetmekten korktuğunu ve %40.3'ü de zaten gelirlerinde bir düşüş yaşadığı için gebelik planlarını ertelediklerini bildirmiştir.

Bu çalışmadaki üreme çağındaki genç kadınların çoğunluğu (%83.1'i) pandemi döneminde çocuk doğurma niyetinde olmadıklarını bildirmişlerdir. Polanya çalışma sonucu ve diğer ülkelerdeki doğurganlık niyetinde ve oranlarındaki düşüş çalışma sonucumuzun bu bulgusunu destekler niteliktedir (Eurostat statistic, 2021; Sienicka ve ark., 2021). Bu çalışmadaki kadınlar Bu çalışmada kadınların yarısı koronavirüs hastalığı geçirenlerin doğurganlık niyetini ertelenmesi gerektiğini bildirirken, diğer yarısı koronavirüs hastalığı geçirmeyi doğurganlık niyetini erteleme nedeni olarak görmemelerine rağmen, doğurganlık ertelenmelidir diyenlerin hem COVID-19 ölçek puan ortalaması, hem de gebelik öncesi doğum korkusu ölçek puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Ayrıca kadınların çoğunluğu pandemi bitinceye kadar bebek doğurmanın ertelenmesi gerektiğini bildirmiştir (%60.3). Polonyalı kadınlar (%74.1) pandemiden önce planladıkları gebelik olsa bile bunun pandemi bitinceye kadar ertelenmesi gerektiğini bildirmiştir. Bu çalışmada olduğu gibi Polonyalı kadınlarda üreme niyetlerindeki değişim ile pandemi korkusu arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur ve bu kadınların COVID-19 korkularının daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Sienicka ve ark., 2021).

Çalışmada doğurganlık çağındaki genç kadınlar doğurganlık niyetlerini ertelemelerinde ve doğum korkularının artmasında, koronavirüs hastalığı geçirmek, koronavirüs hastalığı nedeniyle ilaç kullanmak olduğunu bildirmişlerdir. Bununla birlikte COVID-19 aşısı olanların gebeliği ertelemelidir (%41.4) yanıtını veren kadınlara göre, gerek yoktur yanıtını verenlerin oranı (%58.6) daha yüksek olmasına rağmen, gebeliği ertelemelidir yanıtını veren kadınların COVID-19 korkusu puanları daha yüksek hesaplanmıştır. Bu durum gebelik öncesi dönemde ve gebelikte aşı etkilerine ilişkin elde edilen bilimsel çalışma sonuçların literatürde sınırlı

olmasından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir (Desdicoglu ve ark., 2021).

Bu çalışmadan elde edilen bulgular kadınların COVID 19 korkusu arttıkça gebelik öncesi doğum korkusunun da arttığını göstermektedir. Doğum korkusunun artması kadınların doğurganlık niyetleri ile ilişkili olabilmektedir. Çalışmanın gönüllülük ilkesine dayanması, çevirim içi gerçekleştirilmesi nedeniyle sonuçlar sadece internet erişimine sahip olan ve orta öğretim, üniversite ve üstü eğitim düzeyine sahip kadınları kapsamaması sınırlılığını oluşturmaktadır. Araştırmanın sınırlılığı olarak belirtildiği gibi çalışmanın gönüllülük ilkesine dayanması, çevirim içi gerçekleştirilmesi nedeniyle sonuçlar sadece internet erişimine sahip olan ve orta öğretim, üniversite ve üstü eğitim düzeyine sahip kadınları kapsamaması sınırlılığını oluşturmaktadır. Araştırmacılar Facebook, Instagram WhatsApp gibi sosyal ağ aracılığı ile birey ve gruplara ulaşılmıştır. Bu nedenle grupları dengelemek mümkün olmamıştır. "Eğitim durumu çocuk sayısı ortalaması ve doğurganlık niyetleri üzerinde etkili olan önemli bir değişken olduğu bilinmektedir (Morrissey, 2017). Ancak çalışmanın amacında da belirtildiği gibi "Gelecekte çocuk sahibi olmayı düşünen genç kadınlar " araştırmanın hedef kitlesini oluşturmaktadır. Bu nedenle evli ya da bekâr kadın ayrımı yapılmamıştır. Doğurganlık niyeti ile doğum korkusu ilişkisini değerlendirmek için kullanılan *Gebelik Öncesi Doğum Korkusu Ölçeği* bekâr ya da evli genç kadınlar ve erkekler için geliştirilmiştir (Stoll ve ark., 2016). Katılımcıların yaş grubu ve medeni durumu çalışmanın bulgularının niteliğini etkilememektedir. Zou ve ark. (2020)'nın COVID-19 kapsamında Şanghay'da doğurganlık niyetlerini belirlemek için gerçekleştirdikleri kesitsel çalışmada, katılımcıların doğurganlık niyetleri ile yaş, doğum sayısı, eğitim düzeyi ve yıllık hane geliri açısından anlamlı bir ilişki belirlenmemiştir. Ayrıca çalışmada yer alan gelecekte çocuk doğurma niyeti olan bekar kadınların da doğum korkusu Pandemi sürecindeki korkularının doğurganlık niyetleri arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bulguların, gelecekte çocuk doğurma niyetleri konusunda veri sağlaması açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

SONUÇ

Çalışma sonuçlarına göre, genç kadınların büyük çoğunluğu pandemi sürecinde çocuk doğurmak istememektedir. Doğurganlık çağındaki olan genç kadınların doğurganlık niyetlerindeki azalma nedenleri maddi sıkıntıda artma, COVID-19 korkusu, pandeminin devam etmesi, korona virüs hastalığı geçirmesi nedeniyle ilaç kullanması ve COVID-19 aşısı olunması olarak belirlenmiştir. Ayrıca bu kadınların pandemi sürecinde COVID-19 korkuları ve doğum öncesi doğum korkularının ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bulgular pandemi sürecinde kadınların COVID-19 korkusu artıkça doğuma ilişkin korkularının da arttığını göstermiştir. Bu nedenle kadın doğum hemşirelerinin ve diğer sağlık çalışanlarının pandemi sürecinde kadınların COVID-19 ve doğum korkularının azaltılmasına yönelik

desteklemesi, korunma, aşılar ve koronavirüs tedavisi konusunda güncel bilgi sağlamsı önem arz etmektedir. Ayrıca hemşireler tarafından gelecekte çocuk sahibi olmayı planlayan üreme çağındaki genç kadınların doğurganlık niyetlerine yönelik tutum ve korkularının anlaşılması, doğum korkusuna neden olan faktörlerin belirlenmesi üreme sağlığı açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

Çıkar Çatışması

Yazarlar, bu araştırma makalesinin yayınlanmasında herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Yazar katkıları

Plan, tasarım: GB, SÇ; **Gereç, yöntem ve veri toplama:** GB, SÇ; **Analiz ve yorum:** GB, SÇ; **Yazım ve eleştirel değerlendirme:** GB.

KAYNAKLAR

- Ahorsu, D.K., Lin, C-Y., Imani, V., Saffari, M., Griffiths, M. D., & Pakpour, A. H. (2020). The Fear of COVID-19 Scale: Development and initial validation. *International Journal of Mental Health and Addiction*, *10*(10), 1007/s11469-020-00270-8. <https://doi.org/10.1007/s11469-020-00270-8>
- Bakioğlu, F., Korkmaz, O., & Ercan, H. (2020). Fear of COVID-19 and positivity: Mediating role of intolerance of uncertainty, depression, anxiety, and stress. *International Journal of Mental Health and Addiction*. <https://doi.org/10.1007/s11469-020-00331-y>
- Baral, S. D., Mishra, S., Diouf, D., Phanuphak, N., & Dowdy, D. (2020). The public health response to COVID-19: balancing precaution and unintended consequences. *Annals of epidemiology*, *46*, 12-13. <https://doi.org/10.1016/j.annepidem.2020.05.001>
- Demir, R., Taşpınar A. (2021). Koronavirüs Pandemisinin Kadının Yaşamına ve Sağlığına Yansımaları. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, *13*(4), 779-789. <https://doi.org/10.18863/pgvy.882529>
- Desdicioglu, R., Avşar, F. B., & Yavuz, A. F. (2021). Covid-19 Aşıları Ve Gebelik Covid-19 Vaccines And Pregnancy, *Ankara Medical Journal*. (4), 672-686. <https://doi.org/10.1080/26410397.2020.1785378>
- Erfani, A., & Jahanbakhsh, R. (2021). Do Spousal Intimate Relationships Affect Fertility Intentions and Preferences?. *Journal of Family Issues*, *1-19*. <https://doi.org/10.10192513X211016041>
- Eurostat statistic. (2021). Fertility statistics - European Commission (2021) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Fertility_statistics Erişim tarihi 08.Aralık 2021
- Harper, C. A., Satchell, L. P., Fido, D., & Latzman, R. D. (2020). Functional fear predicts public health compliance in the COVID-19 pandemic. *International Journal of Mental Health and Addiction*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1007/s11469-020-00281-5>
- Jing, Y., Run-Qian, L., Hao-Ran, W., Hao-Ran, C., Ya-Bin, L., Yang, G., & Fei, C. (2020). Potential influence of COVID-19/ACE2 on the female reproductive system. *Molecular human reproduction*, *26*(6), 367-373. <https://doi.org/10.1093/molehr/gaaa030>
- Kuhnt, A. K., Kreyenfeld, M., & Trappe, H. (2017). *Fertility ideals of women and men across the life course* (pp. 235-251). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-44667-7_11

- Li R, Yin T, Fang F, et al. Potential risks of SARS-CoV-2 infection on reproductive health. *Reprod Biomed Online* 2020; *41*:89-95. <https://doi.org/10.1016/j.rbmo.2020.04.018>
- Li, K., Chen, G., Hou, H., Liao, Q., Chen, J., Bai, H., ... & Ai, J. (2021). Analysis of sex hormones and menstruation in COVID-19 women of child-bearing age. *Reproductive biomedicine online*, *42*(1), 260-267. <https://doi.org/10.1016/j.rbmo.2020.09.020>
- Lau, B. H. P., Huo, R., Wang, K., Shi, L., Li, R., Mu, S., ... & Chan, C. H. Y. (2018). Intention of having a second child among infertile and fertile women attending outpatient gynecology clinics in three major cities in China: a cross-sectional study. *Human Reproduction Open*, (4), hoy014.
- Marteleto, L. J., Weitzman, A., Coutinho, R. Z., & Alves, S. V. (2017). Women's reproductive intentions and behaviors during the Zika epidemic in Brazil. *Population and Development Review*, *43*(2), 199. <https://doi.org/10.1111/padr.12074>
- McLaren, H. J., Wong, K. R., Nguyen, K. N., & Mahamadachchi, K. N. D. (2020). Covid-19 and women's triple burden: Vignettes from Sri Lanka, Malaysia, Vietnam and Australia. *Social Sciences*, *9*(5), 87. <https://doi.org/10.3390/socsci9050087>
- Micelli, E., Cito, G., Cocci, A., Polloni, G., Russo, G. I., Minervini, A., ... & Coccia, M. E. (2020). Desire for parenthood at the time of COVID-19 pandemic: an insight into the Italian situation. *Journal of Psychosomatic Obstetrics & Gynecology*, *41*(3):183-190. <https://doi.org/10.1080/0167482X.2020.1759545>
- Morrissey, T. W. (2017). Child care and parent labor force participation: A review of the research literature. *Review of Economics of the Household*, *15*(1):1-24. <https://doi.org/10.1007/s11150-016-9331-3>
- Seymen, C. M. (2020). Covid-19 Pandemisinin Kadın Fertilitesi Üzerine Etkileri. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *5*(3), 1-7.
- Sienicka, A., Pisula, A., Pawlik, K. K., Kacperczyk-Bartnik, J., Bartnik, P., Dobrowolska-Redo, A., & Romejko-Wolniewicz, E. (2022). The impact of COVID-19 pandemic on reproductive intentions among the Polish population. *Ginekologia polska*, *93*(5), 345-350. <https://doi.org/10.5603/GP.a2021.0135>
- Stoll, K., Hauck, Y., Downe, S., Edmonds, J., Gross, M. M., Malott, A., ... & Hall, W. A. (2016). Cross-cultural development and psychometric evaluation of a measure to assess fear of childbirth prior to pregnancy. *Sexual & Reproductive HealthCare*, *8*, 49-54. <https://doi.org/10.1016/j.srhc.2016.02.004>
- Richens, Y., Smith, D. M., & Lavender, D. T. (2018). Fear of birth in clinical practice: A structured review of current measurement tools. *Sexual & Reproductive Healthcare*, *16*, 98-112. <https://doi.org/10.1016/j.srhc.2018.02.010>
- Taşkın, L. (2020). Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği, 16. baskı. *Ankara, Akademisyen Kitabevi*.
- Taylor, S., Landry, C. A., Paluszek, M. M., Fergus, T. A., McKay, D., & Asmundson, G. J. (2020). Development and initial validation of the COVID Stress Scales. *Journal of anxiety disorders*, *72*, 102232. <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2020.102232>
- Thomson, G., Stoll, K., Downe, S., & Hall, W. A. (2017). Negative impressions of childbirth in a North-West England student population. *Journal of Psychosomatic Obstetrics & Gynecology*, *38*(1), 37-44. <https://doi.org/10.1080/0167482X.2016.1216960>
- TUIK. (2021). Doğum İstatistikleri, 2020. Yayın Tarihi: 18 Mayıs 2021. Sayı: 37229 <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/>

- [Index?p=Dogum-Istatistikleri-2020-37229](#) 08.Aralık'de erişildi.
- TUIK. (2019). Doğum İstatistikleri, 2018 Yayım Tarihi: 17 Mayıs 2019, Sayı: 30696 <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dogum-Istatistikleri-2018-30696> 08 Aralık 2021'de erişildi.
- Uçar, T., & Taşhan, S. T. (2018). Gebelik öncesi doğum korkusu ölçeğinin Türkçe uyarlaması: kadın ve erkeklerde geçerlik ve güvenirlik çalışması. <https://doi.org/10.31067/0.2018.43ACU>
- Waldenström, U., Hildingsson, I., & Ryding, E. L. (2006). Antenatal fear of childbirth and its association with subsequent caesarean section and experience of childbirth. *BJOG: An International Journal of Obstetrics & Gynaecology*, 113(6), 638-646. <https://doi.org/10.1111/j.1471-0528.2006.00950.x>
- WHO (2021) Update on Omicron <https://www.who.int/news/item/28-11-2021-update-on-omicron> 08 Aralık 2021'de erişildi.
- Wordometers. (2021). <https://www.worldometers.info/corona-virus/> 08 Aralık 2021 'de erişildi.
- Zhu, C., Wu, J., Liang, Y., Yan, L., He, C., Chen, L., & Zhang, J. (2020). Fertility intentions among couples in Shanghai under COVID-19: A cross-sectional study. *International Journal of Gynecology & Obstetrics*, 151(3),399-406. <https://doi.org/10.1002/ijgo.13366>